

Politikpapier

Bedre rammer og vilkår for kliniske vejledere styrker sygeplejerskeuddannelsen

Praktikken på sygeplejerskeuddannelsen udgør cirka 40 % af den samlede uddannelsestid på 3,5 år. Alle godkendte praktiksteder skal have tilknyttet en klinisk vejleder, som er uddannet sygeplejerske med pædagogiske kompetencer svarende til 1/6 diplomuddannelse. De kliniske vejledere har ansvaret for og skal varetage den kontinuerlige, daglige kliniske undervisning og vejledning af de sygeplejestuderende.

Praktikken og de kliniske vejledere spiller en vigtig rolle i forhold til de sygeplejestuderendes læring, fastholdelse i uddannelsen og den efterfølgende forankring i praksis for de nyuddannede sygeplejersker. Bedre rammer og vilkår for de kliniske vejledere skal understøtte, at der skabes tydelige sammenhæng for de sygeplejestuderende i uddannelsen og de bedst mulige rammer for opnåelse af læringsmål for uddannelsen.

I det følgende beskrives konkrete anbefalinger, som skal bidrage til bedre rammer og vilkår for kliniske vejledere.

8 anbefalinger

Anbefaling 1

Praktikkens læringsmuligheder skal være tydelige og læringsrum skal udvikles

De sygeplejestuderende kommer i praktik mange forskellige steder i sundhedsvæsenet og inden for en bred vifte af specialer. Derfor varierer læringsmulighederne fra praktiksted til praktiksted.

Konkret anbefaler vi:

- Det bør beskrives, hvordan uddannelsens læringsmål kan opnås på det enkelte praktiksted. Beskrivelsen skal afspejle det enkelte semester for uddannelsen og praktikstedets speciale og kompleksitet.
- Der skal være fysiske rammer og lokaler i praktikken, som giver bedre mulighed for vejledning, undervisning, refleksion og simulation.

Formålet er:

- En tydelig retning for læring hos de sygeplejestuderende i de enkelte praktikforløb.
- En styrket dialog mellem den kliniske vejleder og den sygeplejestuderende om læringsprogression.
- Styrkede rammer for vejledning, undervisning og uddannelse af de sygeplejestuderende i praktikken.

Anbefaling 2

Uddannelse og klinisk vejledning er en kerneopgave og skal prioriteres ledelsesmæssigt.

Uddannelse er en kerneopgave i sundhedsvæsenet og bør prioriteres på lige fod med øvrige kerneopgaver.

Konkret anbefaler vi:

- Uddannelsesopgaven skal prioriteres ledelsesmæssigt og ansvar og opgaver i forbindelse med de sygeplejestuderendes praktik bør beskrives og forankres på alle ledelsesniveauer i organisationen.
- Der skal sikres de nødvendige ressourcer og rammer til de kliniske vejledere og øvrige medarbejdere i forbindelse med uddannelse af de sygeplejestuderende.

Formålet er:

- Den bedst mulige planlægning og tilrettelæggelse af praktikforløb for de sygeplejestuderende, så de studerende oplever at være velkomne i praktikken og en del af fællesskabet fra første dag.
- Tydelig prioritering af uddannelsesopgaven i hele organisationen.
- Roller, ansvar og funktioner i forbindelse med uddannelse af de sygeplejestuderende er tydelige og kendte af alle i organisationen.

Anbefaling 3

Der skal udarbejdes en national stillings- og funktionsbeskrivelse for kliniske vejledere.

Der er stor variation i den vejledning og i det antal timer, de sygeplejestuderende modtager af den kliniske vejleder. Nogle steder er den kliniske vejleder knyttet til flere afdelinger med en koordinerende funktion og er sammen med de studerende én gang ugentligt. Andre steder følger den kliniske vejleder den studerende dagligt som en integreret del af det enkelte praktiksted.

Konkret anbefaler vi:

- Der skal udarbejdes en national funktionsbeskrivelse for kliniske vejledere, der fastsætter de overordnede rammer for de opgaver, de kliniske vejledere skal varetage.
- På baggrund af den nationale funktionsbeskrivelse udarbejdes der lokalt tilpassede stillings/funktionsbeskrivelser, hvor der bl.a. beskrives, hvordan det sikres, at de sygeplejestuderende modtager kontinuerlig daglig klinisk undervisning og vejledning.

Formålet er:

- De studerende skal modtage den nødvendige vejledning af høj og mere ensartet kvalitet.
- De sygeplejestuderendes læring styrkes gennem daglig her-og-nu vejledning, sparring og supervision fra den kliniske vejleder.
- Kontinuitet i kontakten mellem den studerende og den kliniske vejleder.

Anbefaling 4

Der skal sikres bedre økonomiske rammer for praktikken på sygeplejerskeuddannelsen.

Uddannelse af sygeplejestuderende udfordrer i stigende grad ressourcerne på de enkelte praktiksteder. Praktikken på sygeplejerskeuddannelsen finansieres i dag gennem kommuner og regioners rammebudget.

På jordemoder-, ergo- og fysioterapeutuddannelserne gives der i dag refusionstaxameter til de studerendes praktiksteder som godtgørelse for udgifter i forbindelse med praktikken.

Konkret anbefaler vi:

- Der skal indføres refusionstaxameter på sygeplejerskeuddannelsen som en direkte finansiering af praktikken.

Formålet er:

- Frafald på sygeplejerskeuddannelsen skal mindskes gennem styrkede rammer og vilkår for praktikken.
- Praktikstederne skal sikres de nødvendige ressourcer, så motivationen for at skabe nye praktiksteder i flere dele af sundhedsvæsenet øges.
- Økonomiske muligheder for kompetenceudvikling, tidsmæssig prioritering af vejledningsopgaven og løbende udvikling af de fysiske rammer, som fx simulationsfaciliteter og undervisnings- og vejledningslokaler.

Anbefaling 5

Kliniske vejledere skal have kompetencer til at kunne løfte vejledningsopgaven

De kliniske vejledere vejleder en bred vifte af studerende, både unge, voksne og studerende med særlige behov, i et forsknings- og evidensbaseret sundhedsvæsen, hvor der hele tiden kommer ny viden til om sygepleje og behandling.

Konkret anbefaler vi:

- De kliniske vejledere skal have de rette pædagogiske og sygeplejefaglige kompetencer på et videregående niveau.
- De kliniske vejledere skal løbende have mulighed for kompetenceudvikling inden for sygeplejen og uddannelsesområdet.

Formålet er:

- De kliniske vejlederes sygeplejefaglige kompetencer skal matche undervisernes kompetencer på professionshøjskolerne.
 - De kliniske vejledere skal have pædagogiske kompetencer som matcher kompleksiteten i vejledningsopgaven af unge, voksne og studerende med særlige behov.
 - Løbende mulighed for kompetenceudvikling af kliniske vejledere.
-

Anbefaling 6

Samarbejde mellem professionshøjskolerne og praktikken skal styrkes

Det kan være vanskeligt for de sygeplejestuderende at skabe sammenhæng mellem teori og praksis og mellem de forskellige sektorer i sundhedsvæsenet. De kliniske vejledere peger på, at udfordringen kan skyldes mangel på samarbejde mellem det enkelte praktiksted og professionshøjskolen¹.

Konkret anbefaler vi:

- Samarbejdet mellem professionshøjskolerne og praktikken skal styrkes. Fx ved kombinationsstillinger, inddragelse af kliniske vejledere i undervisningen på professionshøjskolerne og inddragelse af undervisere fra professionshøjskolerne i vejledning og undervisning i praktikken fx fælles Journal Club og supervision.
- Der etableres fælles faglige fora for underviserne på professionshøjskolerne og de kliniske vejledere, fx gennem temadage og fælles udviklingsprojekter i forhold til uddannelsen og tilrettelæggelsen af uddannelsen.

Formålet er:

- En styrket sammenhæng mellem teori og praksis på sygeplejerskeuddannelsen.
- At skabe de bedst mulige rammer for de studerendes uddannelsesforløb.
- Løbende struktureret videndeling mellem professionshøjskolerne og praktikstederne.

Anbefaling 7

Der skal forskes i klinisk vejledning og læring i praksis.

For at styrke fremtidens praktik i sygeplejerskeuddannelsen er det vigtigt, at klinisk vejledning og læring i praksis bygger på evidens og forskning. På professionshøjskolerne er det allerede en mulighed at ansætte forskerstuderende direkte i ph.d.-forløb eller at oprette specifikke ph.d.-forløb for erfarne lektorer.

Konkret anbefaler vi:

- Forskerstillinger på professionshøjskolerne skal oprettes i samarbejde med klinikken med henblik på forskning i klinisk vejledning og læring i praksis.

Formålet er:

- Et styrket vidensgrundlag om klinisk vejledning og læring i praksis.
- Mindsket frafald på sygeplejerskeuddannelsen gennem en styrket vejledning i praktikken.
- En styrket kobling mellem professionshøjskolerne og praktikken.

Anbefaling 8

Kliniske vejledere skal honoreres for deres funktion.

Kliniske vejledere spiller en central og afgørende rolle i uddannelsen af fremtidens sygeplejersker. Derfor bør de honoreres for deres funktion. Der er ikke fastsat et centralt tillæg til kliniske vejledere, men mange steder i landet er der indgået lokalaftaler om løntillæg til kliniske vejledere.

Konkret foreslår vi:

- Gennem lokale lønforhandlinger skal der forhandles løntillæg for alle kliniske vejledere, som afspejler den enkelte vejleders opgaver i forbindelse med funktionen som klinisk vejleder.

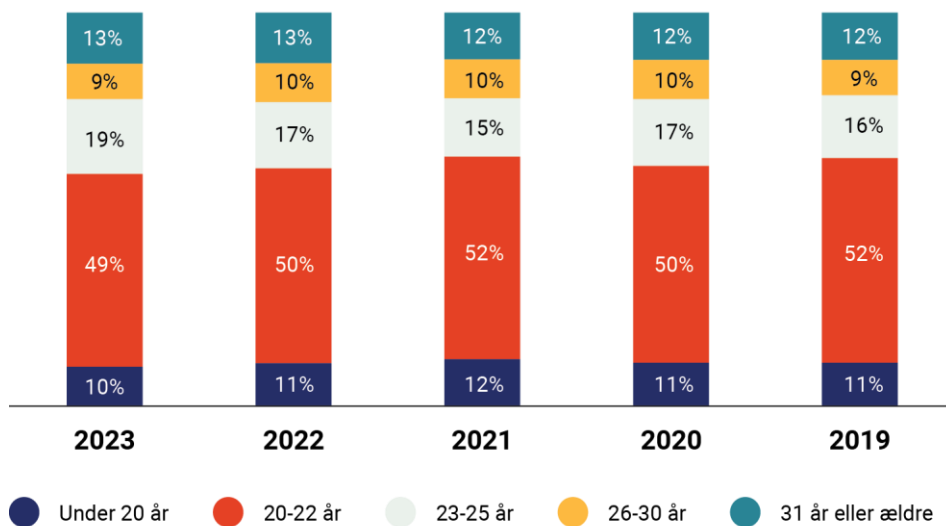
Formålet er:

- En anerkendelse af den opgave, som de kliniske vejledere varetager.
- At fastholde de kliniske vejledere i funktionen.
- Motivere flere sygeplejersker til at blive kliniske vejledere.

¹[Uddannelsessammenhæng i Klinik-Teori](#)

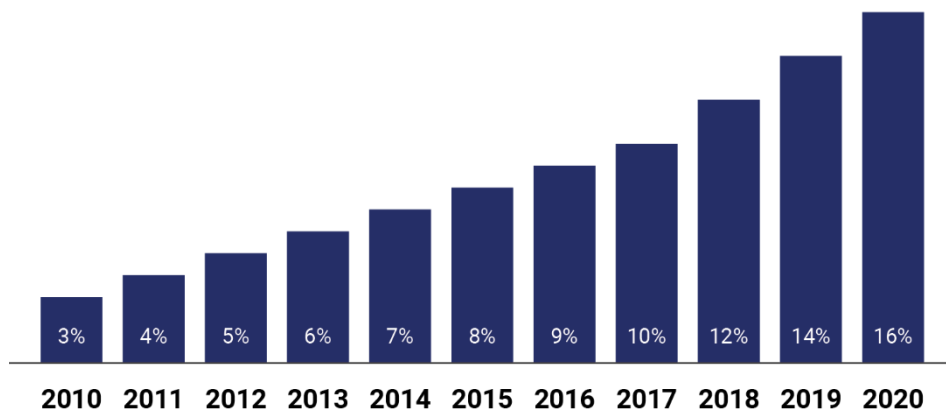
Fakta

Figur 1. Aldersfordeling blandt studerende optaget på sygeplejerskeuddannelsen

Kilde: Datavarehus, Uddannelses- og Forskningsministeriet

Figur 2. Udviklingen i antal studerende, der modtager SPS

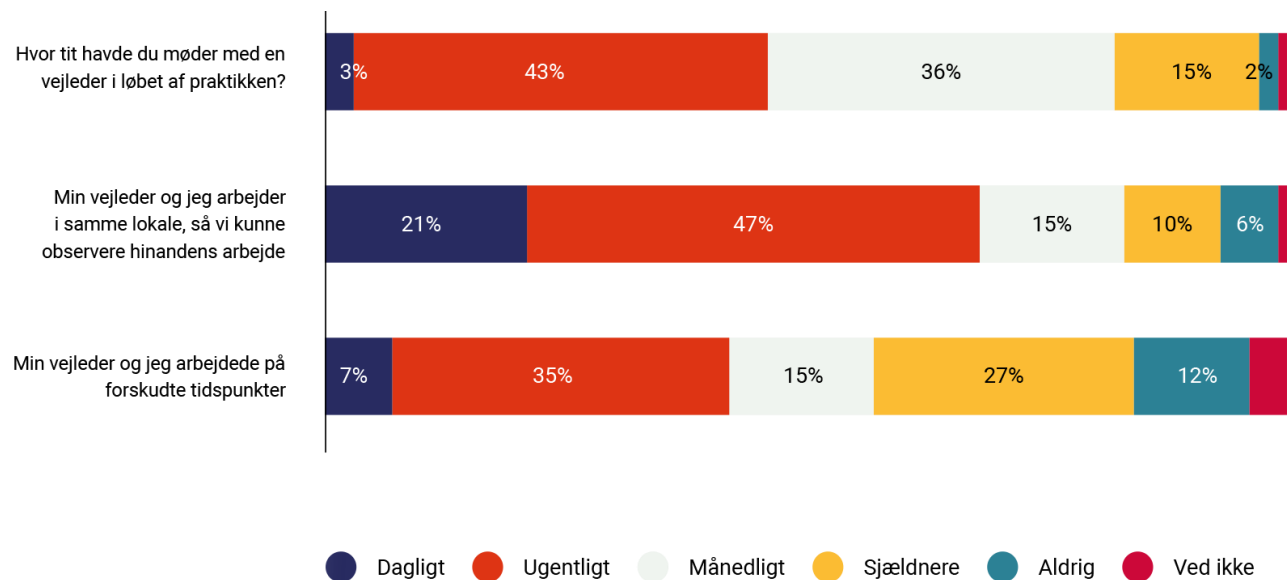
Kilde: Danske Professionshøjskoler

Tabel 1. Vejledning og kontakt mellem studerende og vejleder. Studerendes oplevelse af vejledningstimer om ugen med klinisk vejleder

	2021*	2022	2023
0 timer/havde ingen vejledning	3%	6%	5%
Under 1 time	33%	32%	34%
1-2 timer	34%	36%	35%
3-5 timer	18%	17%	15%
6 timer eller mere	8%	10%	8%
Har ikke været i praktik	4%	0%	1%
Ved ikke	0%	0%	3%
Antal svar	1.681	1.503	988

Kilde: DSR Studielivsundersøgelse 2023

Figur 3. Studerendes oplevelser af kontakt med vejleder

Kilde: EVA Oplevelsen af praktik på uddannelserne til lærer, pædagog, Sygeplejerske og socialrådgiver 2023. Tabel viser data for sygeplejerskeuddannelsen

Case. Uddannelseshospitalet i Frederikssund

Københavns Professionshøjskole og Nordsjællands Hospital har sammen etableret Uddannelseshospitalet i Frederikssund. Formålet er bl.a. at skabe en bedre overgang fra uddannelse til arbejdsliv for de kommende sygeplejersker.

Uddannelseshospitalet er etableret i et medicinske sengeafsnit, hvor der er skabt fysiske rammer og ressourcer til at sengeafsnittet kan rumme mange studerende ad gangen. Undervisere fra Københavns Professionshøjskole er dagligt til stede i afsnittet, hvor de medvirker til undervisning, vejledning og supervision af de sygeplejestuderende men også af afsnittets øvrige medarbejdere. De mange studerende på afdelingen medvirker til at frigive tid til at det færdiguddannede personale i langt højere grad kan vejlede de studerende.